

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 25.8.2014 г.
COM(2014) 535 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Доклад относно изпълнението и целесъобразността на работния план за културата
за периода 2011—2014 г.**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Доклад относно изпълнението и целесъобразността на работния план за културата за периода 2011—2014 г.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Културата и многообразието от форми на културното изразяване са сред най-силните страни на Европа. Като източник на ценности, идентичност и чувство за гражданска принадлежност, културата допринася за благосъстоянието на гражданите и за социалното сближаване и приобщаване. Тя е също и фактор за икономически растеж, създаване на работни места и външна търговия.

През 2007 г. Европейската комисия предложи да се изгради европейско сътрудничество в областта на културата, като се изхожда от три стратегически цели на Европейската програма за култура:

- насърчаване на културното многообразие и межкултурния диалог;
- насърчаване на културата като двигател на творчество и растеж; и
- насърчаване на културата като жизненоважен елемент във външните отношения на ЕС.

Тази програма бе одобрена от Съвета, като нейните приоритети впоследствие бяха отразени в два работни плана на Съвета за културата.

През 2010 г., след като стигна до заключението, че работният план на Съвета за културата за периода 2008—2010 г. представлява нов и важен етап в развитието на сътрудничество между държавите членки в полето на културата, който е подобрил съгласуваността и видимостта на европейските действия в тази област, Съветът прие втория работен план, простиращ се от 2011 г. до 2014 г.

Обвързан здраво с посочените три общи цели, този нов работен план се основаваше и на утвърждаването от страна на държавите — членки на ЕС, на възможностите на културата да допринесе за постигането на целите на стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

При приемането на действащия работен план за културата през декември 2010 г. Съветът прикани Комисията да представи до средата на 2014 г. окончателен доклад за изпълнението и целесъобразността му, като се опира на доброволно представената информация от държавите членки. Докладът е предназначен да послужи като основа на подготовката на следващия работен план.

В настоящия доклад първо се разглежда напредъкът, постигнат при изпълнението на шестте секторни приоритета на работния план чрез методите на работа, предвидени от Съвета, като например отворения метод на координация (ОМК). След това, като изхожда от независима оценка на ОКМ като инструмент за изпълнение на Програмата

за културата¹ и от информацията от на държавите — членки на ЕС, предоставена за проучването на Комисията от 2014 г., докладът представя извлечените поуки относно целесъобразността на работния план и неговите инструменти. В последната глава се правят препоръки за следващите стъпки, които трябва да се предприемат по отношение на съдържанието и методите на работа на следващия работен план за културата за периода след 2014 г.

2. НАПРЕДЪК ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ НА РАБОТНИЯ ПЛАН ЗА 2011—2014 г.

Работният план за културата за периода 2011—2014 г. съдържа амбициозна рамка за сътрудничество и определя шест приоритета за действие по отношение на целите на Европейската програма за култура и целта на стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, приобщаващ и устойчив растеж. Приоритетите са:

- културно многообразие, междукултурен диалог и достъпна и приобщаваща култура;
- културни и творчески индустрии;
- компетентности и мобилност;
- културно наследство, включително мобилност на колекциите;
- културата във външните отношения; и
- статистика в областта на културата.

В следващия раздел се разглежда напредъкът, отбелязан в изпълнението на ключовите действия, предвидени в работния план за всеки от тези шест секторни приоритета.

2.1 Културно многообразие, междукултурен диалог и достъпна и приобщаваща култура

Междукултурният диалог е ключова цел на Европейската програма за култура. Освен това междукултурният диалог и участието в културни дейности могат да укрепят социалното сближаване и да допринесат за приобщаващия растеж.

Вниманието на експертите от държавите членки бе първоначално насочено към ролята на публично финансираните културни институции за насърчаването на достъпа до култура, като се работи по отворения метод на координация. Техният анализ на повече от 80 политики и практики — събрани в наръчник за добри практики, който беше публикуван през 2013 г.² — ги доведе до заключението, че въпросът за достъпа е също така въпрос на липса на търсене от страна на обществеността и поради това следва да се поощрява „привличането на публика“.

Въз основа на тези заключения втора група експерти по ОМК се съсредоточи върху политиките и добрите практики на публичните институции в областта на културата и

---

¹ „Оценка на отворения метод на координация и структурирания диалог като инструменти за изпълнение на Програмата за култура на равнището на ЕС“, Ecorugs, международна консултантска фирма, 2013 г..

² http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/omc-report-access-to-culture_en.pdf

изкуствата като организации, улесняващи обмена между културите и между социалните групи. Тя стигна до заключението, че културните институции трябва да съобразяват своето програмиране (напр. театрални представления, изложени експонати и т.н.), така че да се гарантира, че техните програми са от значение за разнообразна публика. Те следва също:

- да имат служители с разбиране за различните потребности;
- да полагат усилия да достигат до нова публика; и
- да създадат пространства за срещи в рамките на институциите.³

Като се има предвид, че обръщането към децата в училищна възраст и младите хора е най-очевидният начин за изграждане на бъдеща публика, вниманието на трета работна група по ОМК понастоящем е насочено към развитието на културното съзнание и формите на културното изразяване чрез образованието на всички равнища.⁴

2.2 Сектори на културата и творчеството

Секторите на културата и творчеството (СКТ) са тези, които в най-висока степен осигуряват културно многообразие, и на тях се падат 4,5 % от БВП на ЕС. Като признание на факта, че те могат да спомогнат за постигането на целта на стратегията „Европа 2020“ за интелигентен и устойчив растеж, СКТ са вторият приоритет на работния план. Планът предвижда широк обхват от действия, които да бъдат осъществени от Комисията и групите по ОМК.

През 2012 г. Комисията публикува цялостна стратегия за насърчаването на секторите на културата и творчеството в ЕС в създаването на работни места и растеж,⁵ която се основаваше на отговорите на Зелената книга от 2010 г. „Отключване на потенциала на културните и творческите индустрии“.⁶ Стратегията приканваше държавите членки да разработят нови модели на управление на национално и регионално равнище въз основа на сътрудничеството между различни сектори и политики с цел пълното разгръщане на потенциала на СКТ и подпомагането им в посрещането на предизвикателствата на глобализацията и цифровизацията.

Стратегията подготви също почвата за засилено сътрудничество в областта на СКТ между съответните инициативи на различни отдели на Комисията. Така например Европейският алианс на творческите индустрии, в който се съчетават усвояване на политики и модели на тестване относно достъпа до финансиране и иновации, беше поканен да сподели резултатите си с експертите от съответните групи по ОМК.

Три групи по ОМК работиха по този приоритет. Две групи по ОМК изготвиха доклади за най-добри практики: един относно стратегическото използване на структурните фондове за най-добро оползотворяване на потенциала на СКТ (2012 г.)⁷ и друг относно

---

³ http://ec.europa.eu/culture/library/reports/201405-omc-diversity-dialogue_en.pdf

⁴ Тази група по ОМК се очаква да приключи през 2015 г.

⁵ COM(2012) 537

⁶ COM(2010) 183

⁷ http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/structural-funds-handbook_en.pdf

стратегии за подпомагането на износа и интернационализацията на СКТ (2014 г.)⁸. И двата доклада се превърнаха в полезни инструменти за създателите на политики на национално и регионално равнище и са често цитирани референтни документи.

В центъра на работата на третата работна група по ОМК бяха съществуващите схеми на финансиране за СКТ в държавите — членки на ЕС. Тази група започна дейност през 2014 г. и ще изготви доклад за добрите практики относно финансовия инженеринг за МСП в СКТ до края на същата година. Подобно на другите групи по ОМК тя ще спомогне по този начин за създаването на набор от препоръки, които могат да допринесат за оформянето на политики, укрепващи приноса на СКТ за интелигентен и устойчив растеж.

2.3 Компетентности и мобилност

Със своите пътувания и работа в ЕС хората на изкуството спомагат за създаването на общо европейско културно пространство. С мобилността се увеличават и възможностите им да разширят своята публика, да напреднат в кариерата си и в по-общ план да допринесат за творчеството и иновациите.

През 2012 г. с цел подобряване на рамката на политиката една от работните групи по ОМК представи доклад, предоставящ на създателите на политиките кратки и практически съвети, озаглавен: „Изграждане на здрава рамка за мобилност на творци: пет основни принципа“.⁹ Друга работна група по ОМК, която започна дейност през 2013 г., ще изготви до края на 2014 г. наръчник за добри практики относно творческите престои.

Хората на изкуството, които се местят в рамките на ЕС, се сблъскват с много предизвикателства, включително липсата на всеобхватна информация относно административни въпроси като издаването на визи и социалната сигурност. Ето защо, като част от работния план, експертна група, свикана от Комисията, изготви общи стандарти за информация и консултантски услуги, предназначени за хора на изкуството и професионалисти в областта на културата, които желаят да бъдат по-мобилни.¹⁰ Този набор от стандарти вече може да се използва от държавите членки за създаването на информационни портали или за изменение на съществуващите такива. Такъв например е случаят в Германия и Австрия.

При все това, дори когато информацията е налице, правилата, отнасящи се до визи, социална сигурност и трансгранично данъчно облагане, продължават да са сложни, особено за хората на изкуството, които работят в рамките на краткосрочни командировки и при различни трудови статуси зад граница. Ето защо, като част от работния план, Комисията организира два семинара през 2013 г. и 2014 г., които събраха заедно съответни служители на Комисията, държавите — членки на ЕС, и сектора на културата. Тяхната цел беше да се улесни обменът на добри практики, като

---

⁸ http://ec.europa.eu/culture/library/reports/eac-omc-executive-summary-ccs-strategies_en.pdf

⁹ http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/omc-report-mobility-of-artists_en.pdf

¹⁰ http://ec.europa.eu/culture/library/publications/mobility-info-standards_en.pdf

бяха направени редица препоръки. Сред тях са, например, създаването на повече многоезични информационни портали в държавите членки или необходимостта от по-добра координация между администрациите и от по-голямо съответствие с най-новото законодателство на ЕС относно координацията на социалната сигурност.

На равнището на ЕС Комисията прие на 1 април 2014 г. „визов пакет“, който включва нов вид „виза за обиколно пътуване“, която позволява на гражданите на трети държави, влизащи законно в Шенгенското пространство, да се движат в него в период до 1 година.¹¹ Това би могло да се отнася например до изпълнителите на живо и цирковите артисти. По отношение на данъците експертната група, създадена от Комисията, в която ще бъде представен секторът на представления на живо, ще допринесе за определянето на данъчните проблеми, пред които са изправени лицата, които извършват дейност зад граница в рамките на ЕС, както и на добрите практики.

Акцент в този приоритет бе поставен също върху компетентностите. Областите, по които бе работено, включваха насърчаването на творческите партньорства, идентифицирането и развиването на компетентности чрез секторни съвети за култура и насърчаването на медийната грамотност. През 2013 г. една от групите по ОМК изготви ръководство за политиката¹² относно идентифицирането и изграждането на модели на успешни творчески партньорства и практики с цел насърчаване на взаимодействието между секторите на културата и творчеството и други сектори като образованието и обучението, както и бизнеса. Групата констатира, че творческите партньорства са инструменти, които имат силно въздействие, без да изискват големи средства, като могат да спомогнат за развитието на нагласи, които са от основно значение за иновациите и творчеството и могат да допринесат за предотвратяване на преждевременното напускане на училище или за справянето с този проблем.

2.4 Културно наследство, включително мобилност на колекциите

Европейското културно наследство е нещо много повече от хранилище на знания. То представлява достъпен за всички ресурс и общо благо. Наследството има голям принос за определянето на идентичността на европейските граждани и е ресурс за социалното сближаване и икономическото развитие. Поради това то може да допринесе за постигането на целите на стратегията „Европа 2020“.

През 2012 г. група по ОМК разгледа начини за опростяване на процеса на предоставяне и получаване на заем на паметници на културата между държавите — членки на ЕС. Тя изготви практически препоръки и набор от инструменти, съдържащи насоки за въвеждането на:

- схеми за държавни обезщетения, споделена отговорност и оценка на риска;
- контролен списък за оценка;
- най-добри практики за оценка на риска и намаляване на транспортните разходи;
- и
- многоезичен глосар.

¹¹ Без обаче престоят им в дадена държава членка да надвишава 90 дни в рамките на период от 180 дни.

¹² http://ec.europa.eu/culture/library/reports/creative-partnerships_en.pdf

С оглед на изпълнението на тази задача бяха направени сравнителни изследвания, за да се анализират системите за оценка на произведения на изкуството за целите на застраховането, държавните гаранции и споделената отговорност.¹³

Цифровизацията е друга ключова област на работа с акцент върху филмовото наследство и платформата Europeana — европейската цифрова библиотека и архиви.¹⁴ През 2011 г. Комисията прие препоръка относно съхранението в цифров вид и цифровизацията и предоставянето чрез интернет на материали в областта на културата. В нея държавите членки бяха приканени да увеличат усилията си, а също и да привлекат в по-голяма степен частния сектор, за цифровизацията на материали в областта на културата. От своя страна, Комисията включи платформата Europeana като една от инфраструктурите за цифрови услуги, допустими за подпомагане по линия на Механизма за свързване на Европа. Комисията също така гарантира достъпността на интерфейса и съдържанието на Europeana за лица с увреждания.

Накрая, ad hoc експертна група, свикана от Комисията, разгледа възможностите за изготвяне на европейски насоки и етичен кодекс за необходимото старание в борбата с незаконния трафик на паметници на културата. Групата предложи, преди да бъдат предприети допълнителни действия, да се изчака приемането на изменената Директива 93/7/ЕИО¹⁵ относно връщането на паметници на културата, които са незаконно изнесени от територията на държава членка.

С цел даване на принос и постигане на допълнителен напредък в извършваната работа през юни 2014 г. Комисията представи документ относно политиката, в който се призовава към засилено сътрудничество на равнището на ЕС, даващо възможност за интегриран подход, подпомагащ европейския отрасъл на културното наследство да посрещне настоящите предизвикателства. Същевременно в документа се приканват заинтересованите лица в сектора на културното наследство да се възползват напълно от възможностите за финансиране, предлагани от действащите програми на ЕС¹⁶.

2.5 Културата във външните отношения на ЕС

Културата бе определена в Програмата за култура като жизненоважен елемент във външните отношения на ЕС. Работният план предвиждаше редица дейности в тази област, като например организиране на съвместни неофициални срещи на висши служители от министерствата на културата и на външните работи. Тези дейности щяха да окажат също подкрепа на целите на стратегията „Европа 2020“ и на Програмата за култура.

Няколко такива срещи бяха организирани от председателствата на ЕС и спомогнаха за разработването на стратегически подход към културата във външните отношения на

---

¹³ http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/omc-report-mobility-of-collections_en.pdf; http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/toolkit-mobility-of-collections_en.pdf

¹⁴ <http://www.europeana.eu/>

¹⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1407510355064&uri=CELEX:31993L0007>

¹⁶ Съобщение на Комисията „За интегриран подход към културното наследство на Европа“, (COM) 2014 477 final.

ЕС. Освен това през 2012 г. Комисията свика експертна група, която да проучи тази област. Експертите изготвиха набор от препоръки и принципи за разработването на стратегически подход към културата във външните отношения на ЕС, като отношенията с Китай послужиха като първоначално приложно поле. Европейските министри на културата дадоха своята подкрепа за този подход по време на разискванията относно политиката през май 2013 г.

Ратифицирането и целите на Конвенцията на ЮНЕСКО от 2005 г. за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване бяха насърчавани било в отношенията с трети държави, като например на министерската конференция в Тбилиси през юни 2013 г.¹⁷, било чрез съвместни декларации относно културата, подписани със стратегическите партньори на ЕС.¹⁸

2.6 Статистика в областта на културата

Съпоставимите статистически данни относно приноса на културата за икономиката и социалното сближаване са от съществено значение за основаните на факти политики. Въпреки това, няма истинска европейска система за статистика в областта на културата. Единствените данни, които могат да се използват, са представените от държавите членки, като тяхното съпоставяне е изключително трудно *inter alia* поради различия в определението на сферата на културата и нейните граници. През май 2012 г. проектът ESSnet в областта на културата¹⁹ предложи методологична рамка за изготвянето на съпоставими данни в областта на културата в целия ЕС. Нейното реализиране ще изисква допълнителна работа от Евростат и помощта на националните статистически служби. В това отношение в Евростат вече тече разработването и изготвянето на набор от редовни европейски статистически данни относно културата, като първите резултати се очакват през 2015 г. През 2011 г. Евростат публикува също ново издание на своя статистически справочник в областта на културата.²⁰

В работния план също така бе поискано от Комисията да подобри статистиката относно мобилността на хората на изкуството. Свиканата от Комисията експертна група заключи обаче, че методологически проблеми ги възпрепятстват в разработването на надежден извадков подход за измерване на мобилността на хората на изкуството и на професионалистите в областта на културата.

3. МЕТОДИ НА РАБОТА

Инструментите и методите на работа за изпълнение на работния план включваха провеждането на заседания на работни групи от експерти на държавите членки по ОМК, свикването на експертни групи от Комисията, заседания на висши служители, организирани от председателствата на ЕС, проучвания и доклади.

---

¹⁷ На министерската конференция на Източното партньорство относно културата, проведена в Грузия през юни 2013 г., източните партньори потвърдиха ангажимента си за пълно прилагане на Конвенцията.

¹⁸ Например Бразилия, Китай и Мексико.

¹⁹ http://ec.europa.eu/culture/library/reports/ess-net-report_en.pdf

²⁰ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-32-10-374/EN/KS-32-10-374-EN.PDF

3.1 Отвореният метод на координация (ОМК)

ОМК е гъвкава, необвързваща рамка за структуриране на сътрудничеството между държавите членки в полето на културата, която е изградена на основата на стратегически цели и насърчаване на обмена на най-добри практики. ОМК беше най-често използваният метод за постигането на резултати в рамките на Работния план за 2011—2014 г.

Групите бяха съставени от средно 25 експерти, представители на същия брой държави членки. Профилът на експертите беше разнообразен, като те бяха излъчени от национални министерства, академичните среди и гражданското общество.

Всички членове на групите по ОМК бяха приканени да разпространяват широко информация относно техните резултати както на национално, така и на регионално равнище. Плановите за разпространение на резултатите, въведени по предложение на Комисията, се оказаха полезни. Комисията също така изигра дейна роля в споделянето на резултатите на европейско равнище, а също и на подходящи конференции като Европейския културен форум през 2011 г. и 2013 г.

3.2 Структуриран диалог с гражданското общество

В заключенията на Съвета относно приемането на работния план Комисията и държавите членки бяха приканени да консултират и информират редовно заинтересованите страни за напредъка и резултатите, постигнати чрез изпълнението на работния план.

Комисията редовно отправяше покани към платформата за межкултурна Европа, платформата за достъп до културата и платформата за културните и творческите индустрии да присъстват на заседанията по ОМК. Тези платформи са част от структурирания диалог, който Комисията води с гражданското общество от 2008 г. насам.

Някои държави членки, като например Австрия, организираха семинари за популяризирането на резултатите от ОМК за съответните заинтересовани страни.

3.3 Информация за трети държави

Страните кандидатки, членовете на Европейската асоциация за свободна търговия и други държави, участващи в програмата „Култура“ на ЕС, бяха държани в течение на работата, извършена съгласно работния план.

4. ИЗВЛЕЧЕНИ ПОУКИ

4.1 Целесъобразност и въздействие на работния план за 2011—2014 г.

През 2013 г., Комисията поиска в доклад за външна оценка²¹ да бъдат разгледани целесъобразността, ефективността, ефикасността и устойчивостта на ОМК като инструмент за изпълнението на Европейската програма за култура и на Работния план за културата.

Докладът заключи, че обхватът на предприетите дейности и равнището на участието и ангажимента, които са предизвикали, са доказателство, че процесът на ОМК е спомогнал за осъществяването на целите на политиката на Програмата за култура.

В него бе изтъкнато, че като цяло темите и областите, обхванати от двете поколения²² на процеса на ОМК, са се оказали в еднаква степен целесъобразни за изработването на политики на национално равнище и на равнището на ЕС и че работните групи са отговорили на търсенето на възможности за усвояване на чужд опит. Данните показват задоволяването на двойна потребност: споделяне и запознаване с практики в различните държави, както и осведомяване относно развитието на политиките на ЕС и участие в този процес в области, които са от особено значение за националните интереси.

Участието в заседанията по ОМК бе като цяло задоволително. Съчетанието от длъжностни лица, дейци в съответната област и външни експерти повиши качеството на провежданите дейности. Оценителите посочиха, че един от най-важните фактори, които следва да се разглеждат от гледна точка на профила на участниците, се отнася до достъпа на лицата до ключови лица, отговарящи за вземането на решения в родната им страна (напр. в министерства).

Оценителите стигнаха до заключението, че ползите и въздействието на ОМК са основно свързани с усвояването на чуждия опит, обмена на най-добри практики и изграждането на европейски мрежи за знания по специфични културни въпроси. Според тях, макар да е трудно да се прецени обхватът на цялостното въздействие на ОМК, някои дейности и постигнати резултати наистина са станали елемент от националните политики и част от това постижение изглежда пряко свързано с ОМК.

Оценителите отбелязаха също така, че има потенциал за постигане на по-голямо въздействие чрез по-тесни връзки и по-ефикасни канали за обмен на информация между участниците в ОМК и ключовите лица, отговарящи за вземането на решения на национално равнище.

През 2014 г. Комисията проведе проучване, в което участваха всички държави — членки на ЕС. То показва, че според 86 % от държавите членки работният план набляга на правилните приоритети, а 85 % бяха на мнение, че тяхното изпълнение като цяло отговаря на очакванията на правителството им. Освен това 75 % се съгласиха, че работният план е имал положително въздействие върху сектора на културата в тяхната страна и че е бил от значение за *развитието* на културната политика там. Подобно

---

²¹ „Оценка на отворения метод на координация и структурирания диалог като инструменти за изпълнение на Програмата за култура на равнището на ЕС“, Ecorus, международна консултантска фирма.

²² 2008—2010 г. и 2011—2014 г.

брой анкетирани (72 %) заявиха, че работният план е бил от значение за *осъществяването* на политиката в областта на културата в тяхната страна, докато 21 % смятаха, че това не е така.

Държавите членки изказаха малко по-смесени становища относно ролята на работния план за координирането на политиката в областта на културата на равнището на ЕС, като 67 % смятаха, че координацията се е подобрила, а 25 % не бяха на това мнение. По подобен начин 68 % бяха съгласни, че работният план е довел до по-голямо признание на приноса на културата за постигането на общите цели на стратегията „Европа 2020“, а 18 % не споделяха това мнение. 65 % бяха съгласни, че работният план е подобрил координацията между ЕС и заинтересованите страни в областта на културата; само 10 % заявиха, че това не е така.

4.2. Целесъобразност и въздействие на инструментите и методите на работа

86 % от държавите членки бяха на мнение, че работният план е използвал правилните структури и методи на работа.

Външните оценители анализираха общо десет групи по ОМК. Те стигнаха до заключението, че на резултатите от второто поколение на ОМК (2011—14 г.) се гледа като на явно подобрене с акцент върху издаването на повече практически материали като ръководства, наръчници, инструменти и др. Те отбелязаха съществуващият риск кратките срокове да се отразят отрицателно на качеството на очакваните резултати и препоръчаха евентуално удължаване на продължителността (и/или броя на заседанията) на цикъла на работните групи по ОМК .

Оценителите посочиха, че като цяло е налице широка подкрепа за начина, по който понастоящем функционира ОМК — резултат, потвърден от проучването на Комисията на държавите членки, от които 93 % имаха положително отношение към ефективността на ОМК и неговата роля в изпълнението на работния план. Оценителите констатираха, че организацията и управлението на процеса на ОМК са били ефикасни, а на подкрепата, предложена от Комисията, се гледа много положително.

Според оценителите повече учебни посещения като част от процеса на ОМК потенциално ще увеличат допълнително взаимодействието и ангажимента. Те също така предложиха възприемането на по-задълбочен и основан на факти подход с цел по-нататъшно подобряване на качеството на резултатите.

Оценителите отбелязаха, че взаимодействието между работните групи по ОМК и процеса на структуриран диалог с участието на гражданското общество е било ограничено и че са налице потенциални изгоди от по-тесната интеграция. Оценителите също така изтъкнаха, че прекалената стриктност и ненужното институционализиране следва да бъдат избягвани, като при възможност се прилага по-голяма гъвкавост. Това би позволило темите за обсъждане да бъдат адаптирани въз основа на нуждите на участниците, както и самото участие да бъде по-гъвкаво, като се дава възможност на всички заинтересовани организации да допринесат за диалога.

5. КЪМ НОВ РАБОТЕН ПЛАН ЗА КУЛТУРАТА

5.1 Срок и работни методи

Съгласно проучването на Комисията от 2014 г. 68 % от държавите — членки на ЕС, биха желали продължителността на новия работен план за културата да бъде четири години, а 73 % биха искали да бъде предвидена междинна оценка.

Поради това Комисията предлага новият работен план да обхваща четири години от 2015 г. нататък и да бъде разделен на два двугодишни етапа. През 2016 г. задълбочен средносрочен преглед ще позволи работният план да бъде изменен в светлината на нови предизвикателства или да се завърне към въпроси, по които се е работило в рамките на предишните работни планове, но които не са били непосредствени приоритети през 2015 г. На всеки етап не повече от четири експертни групи по ОМК следва да развиват успоредно дейност, което ще позволи на Комисията ефективно да подкрепя процеса, а на Съвета и председателствата — да използват резултатите от работния план. Други евентуални подобрения ще бъдат разгледани при изготвянето на работния план, който ще започне да действа от 2015 г.

5.2. Предизвикателства, които трябва да бъдат преодоленни, и тематични приоритети

По време на заседанието на Съвета през май 2014 г. се проведе дебат относно политиката във връзка с подготовката на нов работен план на Съвета за културата. Европейските министри на културата определиха редица предизвикателства, които трябва да бъдат преодоленни чрез европейско сътрудничество в областта на културата:

- въздействието на прехода към цифрови технологии върху културата и икономическите субекти, свързани с културата;
- проучване на нови модели за финансиране на културата в отговор на изменящия се финансов контекст;
- насърчаване на достъпа до култура и участието в културни дейности, в т.ч. чрез цифрови средства;
- възприемане на изменящите се модели за управление на културата;
- по-добро разбиране и измерване на въздействието на културата; и
- популяризиране на значението на културата в рамките на междусекторните политики („интегриране на аспекта на културата в тези политики“).

Министрите потвърдиха интереса си към културното наследство и развитието на секторите на културата и творчеството. Те също така се съгласиха, че опазването на културното многообразие е значително основание за по-добро съгласуване на действията. Също така бе изтъкната необходимостта да се започне подготовка за следващия етап на европейските структурни и инвестиционни фондове.

Тези области на действие са изцяло в съответствие с общите цели на Европейската програма за култура и стратегията „Европа 2020“. Един рационализиран работен план, съсредоточен върху ограничен брой, но на високо равнище, приоритети, би дал

възможност за постигането на резултати с по-отчетлива добавена стойност. Комисията следователно би препоръчала новият работен план да включва следните приоритети:

- подпомагане на културното многообразие и на достъпа до култура;
- културно наследство;
- насърчаване на иновациите чрез и в рамките на секторите на творчеството и културата, включително иновациите посредством цифровите технологии; и
- подобряване на управлението на културата, както и нейното интегриране в политиките.

Тези предложения, наред с други, ще бъдат обсъдени при изготвянето на следващия работен план.

5.3 Методи на работа

Отвореният метод на координация (ОМК)

Макар че държавите членки са доволни как действа ОМК, вследствие на независимата външна оценка и проучването на Комисията могат да бъдат направени някои малки подобрения на начина, по който методът функционира. Всеки процес на ОМК следва да има ясно определени, практически очаквани резултати и при възможност Комисията ще възлага изследвания в подкрепа на извършваната дейност, така че да се разшири базата от полезни данни. Срокът на действие на работните групи по ОМК следва да бъде незначително удължен от една година и половина на две години с общо шест заседания. Взаимното обучение може да се подобри чрез учебни посещения, които ще бъдат въведени по време на ОМК.

Структуриран диалог с гражданското общество

В съответствие с препоръките на външните оценители Комисията възнамерява да продължи провеждането на редовен диалог с гражданското общество, но ще измени процедурата, за да се даде възможност за по-открит, съпричастен и гъвкав принос на гражданското общество. Комисията ще въведе обновен структуриран диалог, който ще се съсредоточи върху конкретни инициативи и теми, свързани с инициативите и темите в новия работен план, с минимална подкрепа за административните функции. След въвеждането му обновеният структуриран диалог и участниците в него ще предоставят експертни познания, които могат да бъдат споделени със съответните експертни групи по ОМК.

Комисията възнамерява също така да продължи да използва Европейския културен форум, провеждан всеки две години, за популяризирането на резултатите от работния план сред европейските заинтересовани страни.

5.4 Използване на резултатите на национално и европейско равнище

Макар че за администрациите в ЕС ОМК се оказва добра рамка за установяване на връзки и усвояване на чуждия опит, продължава да бъде предизвикателство

канализирането на препоръките на експертните групи в процеса на изготвяне на политики на национално и европейско равнище. За да се реши този проблем, разпространението на резултатите на регионално, национално и европейско равнище трябва да бъде един от приоритетите на новия план за работа. Провеждане на редовни обсъждания относно констатациите по ОМК с държавите членки и генералните директори на Комисията по въпросите на културата също може да помогне за това.

Някои държави членки предложиха също засилване на връзката между политическите приоритети на ЕС и очакваните резултати от работния план. Това би могло да се постигне посредством включването на съответни заключения по ОМК в дневния ред на заседанията на Съвета и гарантиране, че приоритетите на работния план са по-ясно интегрирани в приоритетите на тройките председателства на ЕС.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Европейският парламент, Съветът, Икономическият и социален комитет и Комитетът на регионите се приканват да вземат под внимание настоящия доклад.

Съветът се приканва да приеме този доклад като основа за подготовката на следващия работен план на ЕС за културата и да разгледа предложенията относно предизвикателствата, които трябва да бъдат преодолени, както и изменените работни договорености, които са изложени в доклада.